

Belányi György versei

A kávé illata

*Abogy napra nap, délelőtt, délután,
a dolgok mellett kissé elsétálva,
jövök, karom két ringató oldalán,
mint kinek itt az érkezése mára.*

*Még szótlannul, az idő is biába –
de mintha bennem szólva őt hallanám,
köztünk a csend egyszerre oly árva,
s a múltban hallgatók már az ő szaván.*

*Csak bull odakiűnn kavarogva a bő.
Vagyunk, valahogy még a földtől az égig.
De semmi nem lehet velünk oly való,*

*hogy nélküle lehessen már mindvégig.
S felszáll a kávé gőze – úgy, úgy a jó,
amikor valami épp csak történik.*

Tájkép

F. I. Tyutsev emlékének

*Elementek mind. Csend van bát, alkonyat –
aztán csak itt reked a csupasz égtáj.
De mit se számít már, vagy nem sokat,
hogy közel negyven év fel-alá sétál –*

*s jobb ez így. A fényüket vesztett fákon
egész erdőt rezzent egy-egy levél,
s akadozó szavakkal – bármi áron! –
nagyon régi történetet mesél...*

*Az időre látni végig a parton
(nem szól a világ szóval senkinek),
hajnalra csupán a szél marad talpon,*

*a múltját csupán a szél érzi meg.
A többi mind, mind éjszakai fantom,
s álmukban is könnyeznek a vizek.*

A levélnek nem szoktak címet adni, avagy: a levegő fölött egy árnyalattal

Kedves Gyuri!

Amikor a kezembe vettem a borítékot, egészen vékonynak tűnt, de mintha mégis lenne benne valami, gondoltam.

Megkaptam a könyved, köszönöm, és azt is, hogy baráti szeretettel, dátum.

A borító finom, nem kóstitoltam meg, nem úgy értem, igazán finom munka, bár nincs rajta különös, hanem az az acélszürke, ha jól sejtem az alapszínt, engem megnyugtat, ellentétben a zölddel, ami mostanában felkavar. Azon pedig igazán soká elnézelődtem, milyen karcsúra sikerült, holott '83-tól 91-ig keltezted a verseket. Azért azon megint van mit csodálkozni, hogy csak most jelent meg az első könyved, de lehet, hogy úgy gondolod, nincs ezen mit csodálkozni, mert az idő telik, a könyvek pedig nem jelennek meg, gondolom.

Elképzelttem a szemüveges könyvtárost a raktárban, amint felrakja egy polcra a könyvet, és aztán eltűnik – a raktáros. Meg a könyv is eltűnik. Siralmas, nem? Nem tudom, hogy neked mi jutna erről eszedbe, az eltűnésről. Mert minden szerző, kivált ha magányos alkat, elég érzékeny arra, ahogy a könyvével bánnak. De hogyan lehet egy könyvvel jól bánni?,

mert a könyv az elég igénytelen, csak néha leporolni, kölcsönadni, aztán visszakérni kell. Én, gondoltam utána, akkor bánok jól egy könyvvel, ha az eszembe jut, eszembe juttatják magukat a versek. Megvallom, jól bánok a könyveddel, pedig kevéssel bánok jól, egyébként is mindig mindent elfelejtek. Kihagyok, és egészen sokáig bámulok egy helyre.

Amikor először olvasásra szántam el magam, az összes párnát beraktam a hátam mögé, a lábamra tettem az acélszürkét, és egészen sokáig bámultam egy helyre. Lehet, hogy a falat néztem, ahogy a ritka szabálytalan formák összeolvadnak a tévé nyomógombjával.

Aztán valahogy olvasni kezdtem. Nem szólt egyetlen belső hang se, hogy most olvass, fiam, és gondolkodj el, hanem a jobbik szemem, a bal, egy futó sorra tévedt.

Azt láttam és olvastam ebben a könyvben, ahogy szemléled, nézed az elemi képeket, formákat, ahogy a szél, a nap, a fű, a fák mindegyre elrejtik magukat, de pusztán azért, hogy átsegítsenek azon a délutánon, hajnalon vagy estén, amikor nem lehet mással beszélni, nincs több társ, csak a fű, a fa, a nap, a szél, és esetleg a

csillagok. Aztán a lombok közé kéredz-kedik egy nő, vagy csak a hangja, vagy csak a nő színe, vagy az, amit belőle beléd képzel. Aztán ezt is feladod a következő nappal, mert mégis, mit ne lenne érdemes feladni, túl lenni az érintésén, ami később szó lesz, amiről később szó lesz.

Ha jól éreztem – mert jól érteni öreg hiba –, a szó nem a csönd helyett van, és nem is helyetted, a szó maga a csönd, ami mindent kipótol, ami mindent lehallgat, s egy árnyalattal vonja be a tárgyakra a várakozást, s aztán, hogy kikerüljük a létezés hirtelen bevonulását, valahová el kell tűnni, valahová, mondjuk, a levegő fölé egy árnyalattal. Holott minden tárgy élő, egészen összeférhető társ, csak az a súlyuk ne lenne, amivel az emlékezetbe nyomulnak, hogy mégis mintha úgy lenne, ahogy van, ahogy hiába.

PODMANICZKY SZILÁRD

*

Belányi György Mintha mégis című verseskötete a szerző kiadásában, a Szegegy Megyei Jogú Város Önkormányzatának támogatásával jelent meg – néhány napja.

Öltészet

(férc-mű)

Ne keverjük a szezont a fazonnal, holott a versnek most szezonja van. Van valami közös a varrónők öltésében s a költők költésében. Ahogy a tű beszalad hegyével a méretes vászonban, aztán megint és újra, mígnem tavaszra elkészül a mű, ráncba szedi az anyagot a céma, az egészet összetartja. De nem kell annyi öltés, ahány parányi lyuknak helye van, mert nélküle is átalakul az egész, az a néhány öltés az egészre emlékeztet.

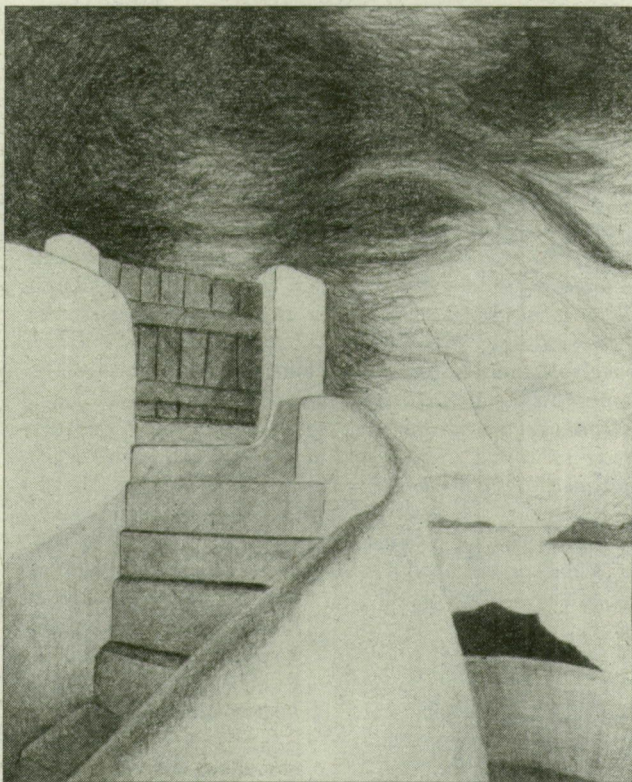
Így készül a férc-mű is, rossz szándék nincs benne, az a néhány szó mind helyett áll. Néha fejre.

Hogy a költészetnek napja legyen, legyen ege s alatta föld, valamit mindig el kell hagyni, eltitkolni, hogy az a titok magától is sejtethető maradjon. Ahogy a költészet, ezzel az elhagyással, úgy születtek meg közöttünk a fontosabb dolgok: a Jó, mert eltekintettünk a rosszról, s a Rossz, mert valaminek mégiscsak lennie kell, ami létevel kiemeli a másikat. De még ez sem volt elég a versnek.

E kettő a világ minden vágya ellenére megállíthatatlanul úszott egymás felé, majd egymásba is, ahogy a taszítás sem tudott soha elszakadni a vonzástól, s ahol a dolgok lencse-válogatása már nem ment, ott kellett, e szélesedő határterületen, mértéket találni magunknak.

A tű, lám semmibe szúr, s így ölti – mi mást tehetne – egybe e sallangosan lobogó világot.

P. SZ. – S. P. S.

Szőgi Amondó grafikája

Költészet- napi Anteusz

Ha van verskönyv, amely a mindenkori költészet napján elevened meg és kel új életre, mint csatájában Anteusz, akkor ez az: Szerb Antal *Száz vers* című antológiája. Ami verse ihlet és olvasásra szólít, az benne van. Szerb Antal vallja a válogatásról, s a válogató szándékáról, hogy „e verseknek jóformán mindegyike vigasztalója volt egyszer egy magányos vagy bánatos órán, vagy pedig titkos és kimondhatatlan sejtelmeket ébresztett benne a világ mélyebb, és örök összefüggéseire vonatkozóan”. A könyv talán ettől lesz olyan, mint egy önálló mű, melynek szüzséje nem egy történet, kerete nem egy eszmei, vagy világnézeti rendszer, hanem maga a lélek, s annak csakis a versben leporolható esszenciái. Ez egy megíratlan könyv – nem alkotói termék, hanem alkotói gesztus. Bizonyos mértékben a szerző nagy összefoglaló munkájának, A világirodalom történetének szubjektív és lírai hasonmása, mely, mint műfaji válogatás egyetlen ízlést tükröz ugyan, de az teljességet ad. Nem csak a poétikai sorsok, képek és formák teljességét. A nyelvét is, mely a vers által lesz anyaga egy kísérletnek, egy olyanak, ahol a hajszálnyi mutató sem erőre, sem tonnákra nem mozdul meg – csak egy semmi kis jelre, ami fel sem tűnik másként. Mert egyedül a vers az, aminek parányra és véghetetlenre, illanóra és örökkön készülődőre egyformán van mértéke.

Ez a könyv a sorsok antológiája is. Fejezetei: *Magányosok, Szeretők, Istenek, Halandók, Állatok, Nostalgia, Sorsok, Éjszakák, Bánatok, Hatalmak, látomások* – akkor is összefoglalói egy antológiának, ha a válogató felhívja az olvasó figyelmét, „ne higgye azt, hogy a kedvenc versek válogatását valaki elvégezheti helyette”.

PANEK SÁNDOR

I. Magányosok

*„Kinek most sincs még háza, sose lesz,
s ki most maga van, már marad magára
éjszaka olvas, folyton levelez
s a ligetben bolyg, valakit keres,
mikor a lombok őszi tánca járja.”*

(Rainer Maria Rilke, Őszi nap. Komlós Aladár ford.)

II. Szeretők

*„Tudtad lényem mindegyik vonását,
tudtad, hogy peng minden idegem,
tekinteted engem játszva járt át,
kit aligha értett földi szem.”*

(Johann Wolfgang von Goethe, Charlotte von Steinhez. Vas István ford.)

III. Istenek

*„Ha rajtunk múlás üli már torát,
te megmaradsz s míg új jajokkal ég
az új kor, nekik is zengsz, hű barát:
«A Szép: igaz s az Igaz: Szép!» – sose
áhítsatok mást, nincs főbb bölcsesség!”*

(John Keats, Óda egy görög vázához. Tóth Árpád ford.)

IV. Halandók

*„Az álom elkerül, ha alvó arcod éjjel
a nyakamon pihen;
mert leskel a halál s talán ilyenkor ér el
s elaltat hirtelen.”*

(Jean Cocteau, Az álom elkerül. Radnóti Miklós ford.)

V. Állatok

*„Tigris! Tigris! Éjszakánk
erdejében sárga láng,
mely örök kéz szabta rád
rettentő szimmetriád?”*

(William Blake, A tigris. Szabó Lőrinc ford.)

VI. Nostalgia

*„Itt rég a titáni faszorban
lelkemmel, a ciprus alatt
Psychével a ciprus alatt
bolyongtam a vulkáni korban,
mikor szívem árja szaladt,
mint nyugtalan láva szaladt
Yaane-hegyi lávasodorbán,*

*mely távoli sarkra halad,
mely zúg, míg a lávasodorbán
az északi sarkra halad.”*

(Edgar Allan Poe, Ulalume. Babits Mihály ford.)

VII. Sorsok

*„Sokkal drágább a str és a börtön,
Melyet honfi-névnek fény tölt meg,
Mint a győzedelmi oszlop, a mit
A szabadság romjain emeltek.”*

(Thomas Moore, Ne feledd a tért... Petőfi Sándor ford.)

VIII. Éjszakák

*„Az éj, az éj, az éj s az éjbe-mélybe halva
Kezdődik csöndesen az óceán siralma,
Matróz hajóra kap.
Az ember felzokog, azt mondja «miserére»
S az éj, a lég zokog, felel a bús zenére
És str, zokog a hab.”*

(Victor Hugo, Az éj, az éj, az éj. Kosztolányi Dezső ford.)

IX. Bánatok

*„Én drága Bánatom, légy jó, nyugton maradj ma.
Az Alkonyt hivat, im leszál, itt van, fogadd:
setét legét a halk városnak leplül adja
és békét hint emitt, amott meg gondokat.”*

(Charles Baudelaire, Áhítat. Tóth Árpád ford.)

X. Hatalmak, látomások

*„Ó Jézus, a bukóra nézz,
Térítsen meg tekinteted.
Ha ránk tekintesz, hull a bűn,
S elmossa könny a vétkeket.*

*Ó fényesség, ragyogj belénk,
A lélek álmát rontsád el,
Első szavunk rólad beszél
És ajkunk téged énekel.*

(Szent Ambrus, Himnusz kakasszóra. Stk Sándor ford.)

*

Szerb Antal – Száz vers (Görög, latin, angol, francia, német, olasz válogatott költemények eredeti szövege és magyar fordítása); Magvető Kiadó Budapest. 350 old. Ára: 450 Ft.